

The Importance of Teaching Profession and Current Problems in Teacher Training

Alipaşa AYAS

Karadeniz Technical University, Fatih Faculty of Education

Abstract

It is well known that the quality of education has great effects on the development of a country. Education by name has national aspects, which means that national politics and implementations need to be undertaken in education. With regard to education, teacher training has a special importance on both the national development and raising the quality labor force needed by the country. Teacher is the key person acting in educational settings. In the present work at first a historical analysis was made and then some current problems in teacher training were dealt with. The teacher training process has in essence two sides: pre-service training at faculty of education and in-service training carried out by related departments of ministry of national education. It makes sense to examine the both sides together, but since there have been actions to make changes in pre-service education; especially this side was closely touched with.

Keywords: *teaching profession, current problems, pre-service education*

The profession of teaching is one of the specialized professions which cannot be done without formal training. Like the most of the countries around the world, here in Turkey the teacher training programs intend to equip the future teachers with three major categories of knowledge. They are subject field knowledge, knowledge about teaching pedagogy, and general knowledge. Accordingly, an ordinary teacher is expected to have reliable and good amount of experience and knowledge about the subject field he is teaching e.g. history, chemistry. Moreover, it is not enough to have a command on one's subject field to call him teacher. It is of utmost importance to know the know-how of teaching considering the characteristics of addressees of the teacher, namely the students. Finally is deemed as necessary for a modern teacher to have a good amount of general knowledge regardless of his subject field. Acquiring these knowledge, especially the second one, requires a challenging and systematic course of study.

But there have been practices in Turkey so far favoring the assignment of many non-educational faculty graduates as teachers, which breached the specialized nature of teaching profession. Yet instead of learning lessons from this detrimental practice of substituting ordinary university graduates from different departments for graduates of educational faculties, now recent policies towards permitting the faculties of science and letters to raise teachers are taking place of the agenda.

Despite these unpedagogical teacher training practices, there are also favorable practices of teacher training in the history of Turkish education. For example, in the time of Sultan Mehmet II the Conqueror, teachers of the primary schools would go through a special teacher training program. With the advent of reform movements during the late Ottoman times, the school called *Darülmüallimin* was founded solely to raise teachers on 16 March, 1848. And a great importance was given to teacher training during the foundation of Turkish republic, which was reflected in Atatürk's message to teachers: "*Teachers, your success will be the Republic's success.*" So far several teacher training policies and institutions have been applied including teacher schools, village institutes, education institutes, two-year and four-year education institutes, professional Islam institutes, trade and tourism teacher training schools, educational sciences institutes etc..

By 1982 the universities were turned over the responsibility of teachers training from the ministry, and the need for coordination with ministry and reformation was felt so much that educational faculties were restructured in 1998. And accompanying accreditation studies were started immediately after the restructuring in 1998, which unfortunately proved to be ineffective. And finally 2004 witnessed a new movement towards restructuring the programs in educational faculties, which mainly advocated the reduction or elimination of practical courses. The rather pedagogical way of training subject teachers through a 1.5 year-long master program without thesis provided to the graduates of faculties of science and letters since 1998 was first reduced to 1 year and now completely replaced by the pre-1998 practice of training subject teachers in and by faculties of science and letters. Although the authorities assure that this practices will be restricted to certain big cities with established universities, this *laissez affaire* kind of practice bear the risk of expanding the whole country. As the teacher selection exam after graduation is not valid and reliable in terms of measuring the favorable characters of the ideal teachers as defined both by the Board of Higher Education and Ministry, there is always a risk of selecting and employing not the ideal ones but the ones graduated from the above-cited faculties and programs.

More paradoxically most of the graduates of the educational faculties cannot be employed in the ministry because of the abundance of teachers in certain subject fields. All these arguments suggest that recent policies in teacher training are far from meeting both qualitative and quantitative needs of the educations system.

The main opposition to these policies is not to prevent a group of people to be employed by a state organization. Our main concern is to ensure that the teachers of our nation's children be equipped with the most contemporary qualifications of an effective teacher who is scientific, modern, democratic, productive, cooperative and leading, adaptive to the changing circumstances, good at communication and educational technologies, confident, tolerant, able to learn to learn, renews himself, perceives variety as richness, sensitive to cultural and artistic development, has professional devotion, embraces Atatürk's Principles and Reforms and national and spiritual values, prioritizes the countries interests over his own interest.

To conclude, improving the quality of teacher training should be a priority on the agenda. If the graduates of the faculty of science and letters are to be granted the right to become teachers, especially the most successful ones among them should first undergo a teacher training program before we deliver our children to them with inner peace. Some other solutions may include introducing double major undergraduate programs and lateral programs mutually between faculties of education and faculties of science and letter.

Öğretmenlik Mesleğinin Önemi ve Öğretmen Yetiştirmede Güncel Sorunlar

Alipaşa AYAS

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi

Özet

Bir ülkede eğitimin kalitesinin gelişmişlik düzeyi üzerinde ne derece etkili olduğu bilinmektedir. Eğitim alanında millilik ise neredeyse vazgeçilmez bir özellik olup milli politikalar üretilmesi ve uygulanması anlamına gelmektedir. Eğitim içerisinde özellikle öğretmen eğitimi hem millilik hem de nitelikli insan yetiştirme açılarından çok daha özel bir öneme sahiptir. Bilindiği gibi eğitimi yürüten anahtar kişi öğretmendir. Bu çalışmada bu önemli konu üzerinde tarihsel bir inceleme yapılmakta ve güncel bazı sorunlar ele alınıp irdelenmektedir. Öğretmen eğitiminde iki ayrı boyut bulunmaktadır. Bunlardan birincisi hizmet öncesi eğitim olup halen eğitim fakültelerinde yürütülmektedir. İkincisi ise hizmet içi eğitim olup okullarda çalışan öğretmenlerin yenilenmesini amaçlayan Milli Eğitim Bakanlığı ve yetkilendirilmiş birimlerince yürütülen eğitimlerdir. Her iki boyutun da ele alınması bütünlük açısından önemli olmakla birlikte burada son zamanlarda yapılan bazı değişiklikler de dikkate alınarak ağırlıklı olarak hizmet öncesi öğretmen yetiştirme boyutu üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: öğretmenlik mesleği, güncel sorunlar, hizmet öncesi eğitim

Neden öğretmen yetiştirmeye büyük önem vermeliyiz sorusu gerçekten üzerinde düşünölmeye değer bir sorudur ve bu soru üzerinde asgari müşterekte fikir birliğı sağlamak gerekmektedir. Öğretmenlik mesleğı yeryüzündeki en eski mesleklerden birisidir. Tarihsel süreç içerisinde hep var olmuş ve gelecekte de bir çeşit var olacaktır. Çünkü öğretmenin yerini tam anlamı ile doldurabilecek başka bir şey düşünölememektedir. Birçok mesleğın süreçte doğup, gelişip yok olduğı düşünölrse öğretmenlik mesleğinin hep yaşamaya devam etmesi onun önemini göstermektedir. Genel anlamda bakıldığında, meslekler toplumdaki hizmetlerin yürütölmesindeki bir işbirliğinden veya iş paylaşımından doğmaktadır. Şüphesiz bütün meslekler önemlidir ve mensupları toplumdaki bir hizmeti karşılamaktadır. Öğretmenlik mesleğı mensupları da profesyonel anlamda toplumdaki eğitim ihtiyacını karşılamada önemli bir rol üstlenmiştir.

Öğretmenlik mesleğinin özel bir yeri olduğı tartışılmaz bir gerçektir. Çünkü toplumun hangi kesiminden olursa olsun üzerinde öğretmen emeğı olmayan hiçbir insan gösterilemez. Öğretmen yerine göre anne babadan daha çok toplumun çocuklarına emek ve zaman harcamaktadır. Atatürk'ün veciz sözlerinde öğretmenlerin önemi “Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir”; ve “Öğretmenler yeni nesil sizin eseriniz olacaktır” şeklinde vurgulanmaktadır. Diğer meslekleri küçümseme anlamında değil ancak bir ülkenin mühendisleri binaları kalitesiz inşa ederse bir yıkıntı anında sadece o binalarda yaşayanlar ölür ama öğretmenler görevlerini gereğı şekilde yerine getirecek

tarzda yetiştirilmezse ülkeler tarih sahnesinden silinebilir. Bu nedenle öğretmen eğitimine özel önem vermemiz gerekmektedir.

Öğretmenliğin her eğitilmiş birey tarafından yapılabilecek bir meslek olarak görülmesi belki de tarih boyunca millet olarak yaptığımız en önemli hatalardan birisidir. Cumhuriyet öncesinde de Cumhuriyet dönemi boyunca da başka mesleklerden kişiler öğretmen olarak hep görevlendirilmiştir. Bu bazı alanlarda yakın zamana kadar devam etmekle birlikte bu gün İngilizce, özel eğitim ve okul öncesi öğretmenliği alanlarındaki açık nedeniyle bazı branşlardan gelenler kısa süreli eğitimler veya sertifika almak koşuluyla öğretmen veya usta öğretici olarak atanabilmektedirler.

Bir öğretmen avukatlık, mühendislik, doktorluk yapamaz ama herhangi bir alanda üniversite eğitimi almış kişiler zaman zaman öğretmen olarak görev alabilir. Bu durum öğretmenlik mesleğinin tam anlamı ile meslekleşmesini de engellemektedir. Başka bir ifade ile ülke olarak öğretmenlik mesleğine gereken önemi verdiğimiz hala tartışmaya açık bir konudur. Son alınan kararlar Fen-Edebiyat Fakülteleri öğrencilerine kestirme yoldan sertifika verilmesi bu konudaki yeni fakat sıkıntıları beraberinde getiren bir uygulama olarak tarihsel süreçte yerini alacaktır.

Tarihsel Süreç İçerisinde Öğretmen Yetiştirme ve Sorunlar

Öğretmenlik mesleğinin çok eski bir uğraşı alanı olduğu yukarıda belirtilmişti. Öğretmen yetiştirme şekli tarihsel süreç içerisinde gelişim ve değişim gösteren bir alandır. İlklerden bir örnek vermek gerekirse; Osmanlıda Fatih Sultan Mehmet döneminde o devrin ilkokulları için (Sibyan okullarında) öğretmen olacılara özel bir program uygulanıyordu. Bu programda tartışma kuralları ve öğretim yöntemi (Adab-ı Mubahase ve Usul-i Tedris) adıyla bir ders okutulmuş olması o dönem için büyük bir yenilikti. Fakat Fatih'ten sonra öğretmen eğitimine uzun süre gereken önem verilememiştir. 18. yüzyılda başlayan yenileşme hareketleri bir sonraki yüzyılın ortalarına doğru (16 Mart 1848) Darülmualimin'in kurulmasıyla öğretmen eğitimi alanında da başlamıştır.

Cumhuriyet döneminde 1924'te öğretmenlik mesleği yasayla tanımlanmış ve öğretmen eğitimine verilen önem Atatürk'ün "*Öğretmenler sizin başarınız Cumhuriyetin başarısı olacaktır*" sözleri ile anlam kazanmıştır. Cumhuriyet dönemi boyunca öğretmen okulları, köy enstitüleri, eğitim enstitüleri, iki ve dört yıllık eğitim enstitüleri, yüksek İslam enstitüleri, ticaret ve turizm yüksek öğretmen okulları, eğitim bilimleri fakültesi, yüksek öğretmen okulları gibi öğretmen yetiştiren kurumlar kurulmuştur. Bu kurumlar öğretmen yetiştirmede niteliğin artırılmasına önemli katkıları olmakla beraber nitelik sorunu da hep tartışılmıştır. Ayrıca, öğretmen açığı 2000'li yıllara yaklaşınca kadar hiç kapatılamamıştır.

1982'de 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile öğretmen yetiştirme işlevinin Milli Eğitim Bakanlığında Üniversitelere devredilmesi öğretmen eğitiminin nasıl yapılacağı konusunda deneyimi olmayan üniversiteleri güç durumda bırakmıştır. Çok önemli bir alan olan öğretmen eğitiminde YÖK ile MEB etkin bir koordinasyonu uzun

zaman sağlayamamıştır. 1990'lı yıllarda işbirliği ihtiyacı hissedilmiş ve Dünya Bankası kredisi ile yürütülen Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP) ile hem eğitim fakülteleri 1998'de yeniden yapılandırılmış hem de YÖK ile MEB arasında bir ölçüde koordinasyon sağlanmıştır.

1998 den günümüze kadar olan dönemde yeniden yapılanmaya göre öğretmenler yetiştirilmeye çalışılmış ancak gerek bazı alanlarda kontenjanların aşırı artırılması ve gerekse öğretim elemanı ve alt yapı eksikliklerine rağmen birçok yeni eğitim fakültesi kurulması kalitenin zedelenmesine yol açmıştır. Ayrıca 1998 yapılanmasının 2004'de aşağıda kısmen detaylandırıldığı şekilde bozulması sorunları artırmıştır.

Eğitim fakültelerinin nitelikli öğretmen yetiştirmelerini sağlamak ve bir nevi kalite kontrolü yapmak amacı ile Akreditasyon (Kalite Kontrol) çalışmaları da YÖK tarafından 1999 yılında başlatılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında birçok eğitim fakültesine ziyaretler yapılmış ve belirlenmiş standartlar doğrultusunda incelemeler yapılmıştır. Bu çalışmaların nihai hedefi kaliteyi artırmak olup eğer kaliteyi sağlayamayan programlar, bölümler hatta eğitim fakülteleri varsa onları kapatmak olarak belirlenmiştir. Ancak gelişmiş dünya ülkelerinde başarı ile uygulanan bu çalışmalar maalesef ülkemizde pilot çalışmalar bağlamından ileriye gidememiştir. Bu tür çalışmalara önem verilmesi ülkemizin gelişmesinde önemli rol oynayacak nitelikli insan gücünün yetişmesinde önemli katkılar sağlayacak olan öğretmenlerin yetiştirilmesine olanak verecektir. Ne yazık ki öğretmen yetiştirme de akreditasyon çalışmaları konusunda 2002 yılından beri hiçbir ilerleme sağlanamamıştır.

Tarihsel süreci özetlemek gerekirse ne Osmanlı döneminde nede Cumhuriyet döneminde ihtiyaç olan alanlarda ihtiyaç kadar öğretmen yetiştirilmesi bir türlü başarılamamıştır. Meydana gelen açık ise öğretmenlik formasyonu olmayan kişilerin atanması veya görevlendirilmesi ile doldurulmaya çalışılmıştır. Atatürk'ün 1925'deki bir konuşmasında vurguladığı "Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir" ifadesine uyan bir bilinçlenme ile kaliteli ve ihtiyaç olan alanlarda yeterince öğretmen yetiştirdiğimizi tam olarak söylemek güçtür.

Öğretmen Yetiştirme Programları ve Sorunlar

Öğretmen yetiştirme programlarının dünyanın bütün ülkelerinde benzer özellik gösterdiği bilinmektedir. Bu programlarda üç temel alandaki birikim ön plana çıkmaktadır. Bunlar;

- Alan Bilgisi: Öğretmenin öğretmeni olacağı alandaki bilgi birikimini ifade etmektedir. Bir öğretmenin sınıfında bulunan öğrencilere bilgisi konusunda güven aşılayabilmesi için kendi alanını çok iyi bilmesi gerekir. Bu bir tarih öğretmeni için tarih bilgisi iken, bir kimyacı için kimya bilgisi ve sınıf öğretmeni için ihtiyaç duyacağı düzeyde bütün disiplinlerde bilgi sahibi olma demektir.

- Pedagojik formasyon bilgisi: Herhangi bir alanda bilgi sahibi kişiye öğretmen diyebilmemiz için sahip olması gereken bilgi ve becerileri ifade etmektedir. Formasyon programı da denen bu boyutta genelde adaylara neyi nasıl öğretecekleri yanında öğrencilerin yaşlara bağlı olarak gösterdikleri özellikler ve öğrenme kapasiteleri de öğretilmektedir.
- Genel kültür bilgisi: Hangi branşın veya seviyenin öğretmeni olursa olsun iyi bir öğretmen değişik alanlarda ve konularda bir kültüre sahip olmalıdır. Bu alandaki birikim hem programlara konulan farklı seçmeli derslerden hem de zorunlu olup öğretmen adayının branşı ile doğrudan ilişkili olmayan derslerden oluşmaktadır. Ayrıca güncel olayları takip etme de bu alandaki birikime katkı yapmaktadır.

Yukarıda belirtilen ve öğretmen yetiştirmede bilgi ve becerileri kapsayan genel öğretmen yetiştirme programı bütün ülkelerde benzer olmakla birlikte esas önemli olan nitelikli öğretmen yetiştirmedi. Bunun için yapılması gereken ise nitelikli öğretmenin ne olduğunun tanımlanmasından geçer. Öğretmenlik mesleği teori ve pratiğin iç içe olduğu bir meslektir. Sadece teorik bilgi ile öğretmenlerin donanması onların nitelikli öğretmenler olacağını garanti etmez. Aynı zamanda okulları tanımaları gerçek ortamda öğrenimleri sırasında uygulamalar yapmaları ve deneyimler kazanmaları gerekir. Bu konuda hem MEB'in hem de YÖK'ün öğretmen yeterliklerini tanımlama ve geliştirme çalışmaları yaptığı bilinmektedir. Ancak önemli olan uygulamada süreklilik sağlamaktır. Yani çalışmaları yapboz süreci gibi yapmak çok etkili olamamaktadır. Yapılan çalışmanın yeter süre uygulanması ve bilimsel araştırmalarla değerlendirilmesi onlar hakkında isabetli karar vermek için gereklidir.

Bu anlamda, yani değişiklikleri sabırla uygulama konusunda çok başarılı olduğumuzu söylemek güçtür. Yakın tarihe bakacak olursak bazı somut örnekler sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilindiği gibi YÖK tarafından uzun çalışmalar sonucunda Eğitim Fakülteleri 1998 yılında yeniden yapılandırılmıştır. Bu yeni yapının elbette beğenilen ve eleştirilen yönleri olabilir. Ancak bu yeni yapıdan daha yeni mezunlar verilmeye başlanmışken yani etkilerini bilimsel olarak değerlendirebileceğimiz veriler elde yokken 2004'de eğitim fakültelerinde uygulanan programların değiştirilme süreci başlatılmıştır. Bu süreç adeta 1998 yapılanmasına karşı olanların bir rövanş alma duygusuna dönüşmüş ve yukarıda önemi vurgulanan teori pratik dengesi bozulmuş ve derslerin uygulama saatleri önemli ölçüde azaltılmış veya tamamen kaldırılmıştır. Ayrıca okullarda yapılan okul deneyimi sağlayıcı ve öğretmenlik becerisini geliştirici dersler programlarda azaltılmıştır. Bu süreçteki gerekçelerden birisi uygulama saatlerine ek ders ücreti ödenmesindeki sorunlar olarak belirtilmiş ama sorunu açacak Maliye Bakanlığı nezdinde girişim yapmaktansa dersi teorik yapıp ücret ödenmesi gibi komik olabilecek bir yol tercih edilmiştir. Bu arada programlar üzerinde yeni bir değişiklik yapma sürecinin başlatılacağı duyuları da fakültelerde konuşulmaktadır. Ayrıca fen-edebiyat fakültesi mezunlarına açık olan tezsiz yüksek lisans programları (1998 yapılanmasının alan öğretmeni yetiştirme programı veya sertifika programı) önce uygulamaları azaltılarak 1,5 yıldan (üç dönemden) bir yıla (iki döneme) indirildi. Şimdi ise, fen edebiyat fakülteleri lisans öğrencilerine öğretmenlik sertifikası alma hakkı lisans

eğitimleri sürecinde verilerek süreç 1998 öncesine döndürülmeye başlandı. Her ne kadar yetkililer sertifika programları sadece büyük illere ve eğitim fakültelerinin güçlü olduğu yerlere has bir uygulama olacak dese de bu bile kendiliğinden haksızlıkları içinde barındıran bir uygulamadır. Değişik kesimlerden gelecek önünde durulamaz baskılar sonucu zayıf güçlü fakülte aranmadan her yerde sertifika uygulanır hale gelecek ve öğretmen eğitiminde kalite beklentilerin altına düşecektir. Bu ise hepimiz için doğrudan veya dolaylı sorun oluşturacaktır. KPSS sınavını bu süreçte bir baraj olarak düşünmek ve kazananlar iyi öğretmenlerdir demek ise olanaksızdır. Çünkü sınavın ölçtükleri hem YÖK tarafından hem de daha sonra MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğüne öğretmen yeterlikleri olarak geliştirilen özelliklerle örtüşmemektedir.

Bilindiği üzere 1998 yeniden yapılanmasının en önemli gerekçesi Fen-Edebiyat Fakülteleri ile eğitim fakülteleri arasındaki dublikasyon sorununu ortadan kaldırmaktı. Geçen sürede bunu da büyük ölçüde başardığını görmek mümkündür. Eğitimde uluslar arası en büyük organizasyonlardan biri olan ESERA'nın 2009 İstanbul konferansı dünyada eğitim alanında yükselen değerler arasında ilk iki sıradan birinin Türkiye ait olduğunu göstermiştir. Ancak tam oturmak üzere olan yeni (1998) yapıya programlar bazında 2004'de yapılan müdahale bu kez yapısal anlamda ve yeniden dublikasyonlara yol açacak bir sürece doğru (2009 fen edebiyatlara sertifika hakkının tezsiz yüksek lisans programları dışında bir uygulamayla açılması sonucu) yol almaktadır.

Aslında birinci öncelik yetiştireceğimiz öğretmenlerin kalitesini artırmak olmalıdır. Birilerini memnun etmek için değil ülkemizin geleceği için her şey yapılmalıdır. Çocuklarımızı okula kayıt yaptırırken iyi öğretmen, iyi okul arıyoruz. Bunun için okullara önemli miktarlarda bağış yapanlarımız, sahte ikametgâh senedi düzenlettirenlerimiz vardır. Daha iyi imkanlara sahip olanlar ise kalite adına özel okulları tercih etmektedir. Öyleyse neden bütün öğretmenlerimizi "iyi" yetiştirmeyelim. Fen-Edebiyat fakültelerinin önünü açmanın yolu Eğitim Fakültelerini mağdur etmekten mi geçmeli? Bunun başka yolları bulunamaz mı? Yetkili yerlerde oturanlar günü kurtarmanın arkasından koşmaktadırlar sorunları bir süre erteleme adeta çöpleri halının altına süpürme şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Bilinen fakat görmezden gelinen bir sorunu da vurgulamak yerinde olacaktır. İlköğretim okulları ve Liseler için yetiştirilen öğretmenlerin çoğu atanamamaktadır. Bunun sebebi olarak ihtiyaç olmadığı şeklinde açıklanmaktadır. Bununla beraber mesleğimiz gereği sürekli temasta olduğumuz öğretmenler, okul müdürleri ve Milli Eğitim Müdürleri okullarında veya bölgelerinde öğretmen açığı olduğunu ifade etmektedirler. Ancak anlaşılabilir bir şekilde, belki ekonomik sebeplerle, belki adam kayırma gibi adil olmayan yer değiştirmelerle bazı okullarda branş öğretmeni eksikliği çekilmektedir. Eğitim fakültelerinde öğretmen olmak üzere okuyan genç meslektaşlarımızda bu durum ümitsizliğe neden olmakta ve başarıları, tutumları ve mesleğe adanmışlıkları sınırlı kalmaktadır.

Bütün bu sıkıntılar yaşanırken fen-edebiyat fakültelerinin kontenjanlarını aşırı boyutlarda artırmak normal örgün öğretim programları yetmezmiş gibi ikinci öğretim programlarını da açmak sonrada buralarda okuyan gençlerin önünü açmalıyız diye

başka yerlere zarar vermek ciddi bir sorundur. Genelde orta ve düşük gelir grubu ailelerin başarılı çocuklarına hitap eden ve ekme parası arkasında koşturan eğitim fakültesi öğrencilerinin iş olanaklarına yeni yeni ortaklar oluşturmak kime ne kazandırabilecek ki? Yoksa önemli olan nitelikli öğretmen yetiştirmek değil mi artık? Acaba yetkililer tersi bir duruma hiç kafa yordular mı? Biyoloji alanından bir örnekle somutlaştıracak olursak; 50'nin üzerinde üniversitede fen edebiyat fakültesinin biyolog yetiştiren biyoloji lisans programı bulunmaktadır. Bunların çoğunda ikinci öğretim programı da açılmıştır. Her yıl alınan öğrenci sayısı ise 5000 civarında bir rakamı göstermektedir. Aynı dalın öğretmenliğinin bulunduğu eğitim fakültesi sayısı ise 10 civarında olup alınan öğrenci sayısı ise 500'ün altındadır. Acaba bu 500'e yakın öğrenciye biyoloji öğretmenliğine ek olarak fark derslerini verdirerek biyolog diploması verilemez mi? Bunu gündeme getirdiğimizde kopan gürültü maalesef sertifikaya talip olanlara ve onların önünü açanlara yakışmamaktadır. Çünkü adil olmak, fırsat eşitliği sağlamak yasalarımızın emridir.

Günümüzün önemli bir başka sorunu ise bazı branşlardaki öğretmen fazlasının toplamda 200 bini aşmış olmasıdır. Bu halen görevde bulunan öğretmenlerin üçte biri kadar bir sayıdır ve zaten atama sorununun yoğun yaşandığı bir durumun göstergesidir. Öyleyse her fen-edebiyat fakültesi öğrencisine sertifika alma yolunu açmanın gereği var mı? Yoksa mezunlardan başarılı olanlara ve gerçekten çocuklarımızı güvenle teslim edebileceğimiz bir programdan geçirdikten sonra sertifika uygulaması planlanması gerekmez mi? Buna kimsenin karşı çıkması söz konusu olamaz. Başka çözümler de üretilebilir, örneğin hemen hemen her üniversitenin sağladığı çift ana dal ve yan dal programları bu amaç için YÖK'ün yapacağı ortak bir düzenleme ile uygulanabilir ve karşılıklı olması da sağlanabilir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Yukarıda değinilen ana noktalar öğretmen eğitiminde hem geleneksel bazı sorunların var olduğunu hem de güncel sorunların da ortaya çıktığını göstermektedir. Ancak çözülemeyecek hiçbir sorun yoktur yeter ki iyi niyet ve ülke geleceğine yönelik pozitif düşünceler olsun. Yapılması gereken temel iş misyonumuzu ve vizyonumuzu ülke olarak öğretmen eğitimi için yeniden belirlemek ve buna bağlı milli politikalar üretmektir.

Bugün öğretmen yetiştirmede ülkemizin temel misyonu, bilimsel anlayışlı, çağdaş, demokrat, üretken, ekip çalışması ve liderlik özelliklerine sahip, değişen koşullara uyum sağlayabilen, iletişim becerileri yüksek, eğitim teknolojilerini uygun şekilde kullanabilen, öğrenmeyi öğrenmiş ve kendini yenileyebilen, çeşitliliği bir zenginlik olarak algılayan, kültüre ve sanata duyarlı, mesleğine adanmışlık duygusuna sahip, özgüveni ve hoşgörüsü olan, Atatürk İlke ve İnkılapları ile milli ve manevi değerlere sahip, ülke çıkarlarını kendi çıkarlarının önünde gören öğretmenler yetiştirmek olmalıdır. Ülkemizin değişik üniversitelerinde kurulmuş olan eğitim fakülteleri bu misyonun takipçisi olmalıdırlar.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akyüz, Y. (2004). *Türk eğitim tarihi: M.Ö. 1000- M.S. 2004.* (9. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2009). Bir yıl içinde öğretmen yetiştirme programlarındaki dalgalanmalar. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 34 (367): 37-41.
- YÖK (1998). *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları.* Ankara.
- YÖK (1999). *Türkiye’de öğretmen eğitiminde standartlar ve akreditasyon.* Öğretmen Eğitimi Dizisi. Ankara: YÖK.
- YÖK (2007). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları.* Ankara: YÖK.
- YÖK (1998). *Fakülte okul işbirliği kılavuzu.* Öğretmen Eğitimi Dizisi. Ankara: YÖK.

İletişim/Correspondence:

Alipaşa AYAS
Karadeniz Teknik Üniversitesi,
Fatih Eğitim Fakültesi
61335 Söğütü, Akçaabat,
Trabzon –TÜRKİYE
Tel: +0 462 248 70 17
ayas@ktu.edu.tr

